

Milžiniški laimėjimai visuose frontuose

Dvigubos kautynės prie Briansko ir Viazmos baigtos Timošenkos armijų sutriuškinimu. Paimta 657.948 belaisviai, 1.241 tankas ir 5.396 patrankos. Pietuose šturmu paimtas Taganrogo miestas

Atlanto vandenyne iš vienos britų vilkstienės nuskandinta 10 laivų

NEPAPRASTAS PRANEŠIMAS IŠ FIURERIO VYRIAUSIOSIOS BŪSTINĖS. X. 18. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Viena iš Šiaurės Amerikos į Angliją plaukiančių stipriai apsaugota lydimą laivų vilkstienę, įplaukus į blokados sritį, pačiupo vokiečių povandeniniai laivai.

Per kelias dienas trukusį atkaklų puolimą, povandeniniai laivai nuskandino 10 prieš prekybinių laivų, jų tarpe 3 pilnai pakrautus tanklaivius, bendros 60.000 tonų talpos.

Naktinėje kovoje su apsaugos pajėgomis buvo nuskandinti 2 prieš naikintuvai.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 18. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Puolamieji veiksmai Rytuose vyksta planingai. Dienos metu kovos lėktuvai bombardavo Murmanskio uosto įrengimus ir karinių požiūrių svarbius Maskvos ir jos apylinkių įrengimus.

Ir paskutinįją naktį oro puolimai buvė nukreipti į Maskvą, taip pat į Leningradą aprūpinimo įmones.

Kaip jau nepaprastu pranešimu paskelbta, iš Šiaurės Amerikos į Angliją plaukiančių stipriai apsaugota lydimą laivų vilkstienę, įplaukus į blokados sritį, pačiupo vokiečių povandeniniai laivai. Per kelias dienas trukusį atkaklų puolimą povandeniniai laivai nuskandino 10 prieš prekybinių laivų, jų tarpe 3 pilnai pakrautus tanklaivius, bendros 60.000 tonų talpos. Naktinėje kovoje su apsaugos pajėgomis buvo nuskandinti 2 prieš naikintuvai. Prie Gibraltar'o vienas vokiečių povandeninis laivas nuskandino prieš sargybinių laivą.

Kovos lėktuvai bombardavo kelis uostų įrengimus Anglijos pietiniuose pakraščiuose ir nuskandino 4.000 tonų talpos prekybinių laivą.

Priešas į Reicho teritoriją nebuvo atsikrędęs.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 18. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Dvigubos kautynės prie Briansko ir Viazmos baigtos vokiečių laimėjimu.

Vokiečių kariuomenės daliniai, vadovaujami generolo feldmaršalo von Bocko ir glaudžiai bendradarbiaudami su generolo feldmaršalo Kesserlingo oro pajėgomis.

sunaikino maršalo Timošenkos kariuomenę, kurią sudarė 8 armijos su 67 šaulių, 6 kavalerijos, 7 šarvuotųjų divizionais ir 6 šarvuotųjų brigadomis.

Kautynių srities valymas nuo išsimėčiusių priešų likučių dar tebevyksta. Viso per šias kautynes iki šiol

Ko sieks naujoji Japonijos vyriausybė

TOKIO. Tuoj pasibaigus pirmajam naujojo kabineto posėdžiui, ministeris pirmininkas Tojo šitaip suglaudė japonų politikos vedamusius motyvus: 1. sėkmingai baigti Kinijos konfliktą, 2. sukurti Didžiosios Azijos gyvybinę erdvę kaip įnašą į pasaulio taiką, 3. sustiprinti santykius su šios valstybėmis, 4. vidaus politikos srityje sustiprinti karinę struktūrą ir mobilizuoti visas jėgas. Jis esąs įsitikinęs, kaip pareiškė Tojo toliau, kad niekas negalės sutrukdyti pasiekti šios taiką, jeigu pasiryš visi tauta. Su visos tautos parama ir pasitikėjimu jis tikisi šiuo būdu prisidėti prie Japonų tautos laimės ir gerovės. Šie ministerio pirmininko pareiškimai

paimta 657.948 belaisvių, paimta arba sunaikinta 1.197 tankai, 5.229 įvairių rūšių patrankos ir didžiausias kiekis karinės medžiagos.

Prieš nuostoliais užmuštaisais ir sužeistaisais vėl labai dideli. Prie šių operacijų pravedimo prisidėjo generolo feldmaršalo von Klugės, pulkininkų generolų barono von Veichso ir Strausso armijos, be to, pulkininkų generolų Guderiano, Hotho, Hoepenerio ir generolo Reinhardo šarvuotųjų armijos.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 19. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Tarp Azovo jūros ir Doneco sėkmingai persekiojamas toliau sumuštas priešas.

SS daliniai namų ir gatvių mūšyje paėmė uosto miestą Taganroga.

Praėjusią naktį Krimė buvo bombarduoti sovietų aerodromai.

Kaip nepaprastame pranešime pranešta, sėkmingai pabaigtas dvigubas Briansko ir Viazmos mūšis.

Generolo feldmaršalo von Bocko vadovaujamos, vokiečių kariuomenės dalys, glaudžiai bendradarbiaudamos su generolo feldmaršalo Kesserlingo oro laivynu, sunaikino maršalo Timošenkos aštuonių armijų kariuomenės grupę, sudarytą iš 67 šaulių divizionų, 6 kavalerijos di-

vizionų, 7 tankų divizionų ir 6 tankų brigadų. Pagrindinės kovos srities valymas yra baigtas.

Vakarykščiame nepaprastame pranešime paminėti skaičiai tuo tarpu padidėjo iki 657.948 belaisvių, 1.241 tankų ir 5.396 patrankų.

Byvo paimta ir sunaikinta galybė karo medžiagos. Kruvini prieš nuostoliais vėl yra dideli.

Karo veiksmų atlikime dalyvavo generolo feldmaršalo von Klugės, generolų pulkininkų barono Weichso ir Strausso armijos, lygiai kaip generolų pulkininkų Guderiano, Hotho, Hoepenerio tankų armijos ir generolo Reinhardo tankų daliniai.

Kovoje su Didžiąja Britanija kovos lėktuvai naktį į spalio 19 d. bombardavo uostus Anglijos pietryčių pajūryje. Kilo daug gaisrų.

Priešas į Reicho sritį neįskrido.

BERLIN. X. 19. Dėl šios dienos kariuomenės vadovybės pranešimo DNB papildomai patyrė:

Pasibaigus dvigubam Briansko ir Viazmos mūšiui, yra sumuštos sovietų armijos, kurios, visų pirma, turėjo ginti Maskvą nuo vokiečių puolimo. Jos buvo sumuštos tokiu metu laiku, kada sovietai dėl oro sąlygų ir pasidariusių neišvažiuoja-

mų kelių iš vokiečių pusės nelaukė jokios didesnės operacijos. Vokiečių pėstininkai ir motorizuotosios divizionijos, taip pat vokiečių šarvuotųjų armijos, kaip ir oro laivynas legalėjo būt sulaukimos oro arba blogų kelių sąlygų. Pabaiga jau buvo aiški mušio metu. Kariuomenės junginiai vokiečių puolimą pastūmėjo iki stipriai įtvirtintų išorinių sovietų sostinės Maskvos gynimo pozicijų. Šio puolimo reakcija taip pat tuoj pasireiškė Maskvoje.

Viso pasaulio diplomatija ir

Skubiai aptariami Amerikos ir Japonijos santykiai

VASINGTONAS. Remiantis Jungtinių Valstybių užsienio reikalų ministerijos pranešimu, užsienio reikalų ministeris Hullis ir jo pavaduotojas Wellesas vakar vėl vakare ilgiau tarėsi su Japonijos pasantiniu Vakosugiu apie Jungtinių Valstybių ir Japonijos santykius.

VASINGTONAS. Faktas, kad Vakosugis po savo grįžimo beveik kasdien tarėsi su Hulliu ir Wellesu, drauge su dideliu Hullio santūrumu pasisakyti dėl Japonijos kabineto pasikeitimo gerai informuotose slauksniuose yra siejamas su tuo,

kad, bent tuo tarpu, krizės nepauidaujandios abi šalys. Iš Baltiesiems Rūmams artimų komentatorių girdimas net nepritarimas viešam anglų spaudos siekimui panaudoti Japonijos ministerių kabinete pasikeitimą Jungtinėms Valstybėms aplinkinius keliais įtraukti į karą.

Jungtinių Valstybių vyriausybė dabar nehorinti jokio karo su Japonija, ir Rooseveltas per savo vakarykštį pasikalbėjimą su spaudos atstovais taip pat nepaprastai atsargiai atsakinėjo į paklausimus dėl naikinto „Kearney“ torpedavimo. Per ankstesnes spaudos konferencijas Jungtinių Valstybių reporteriai naudojęsi „karingais“ posakiais, o šioje konferencijoje dalykas buvo traktuojamas beveik kaip pasenęs.

Vakarykštieiems sensaciniams New Yorko laikraščių ir gerai informuotų kongreso slauksnių pasisakymams dėl rimtos kabineto pasikeitimo reikšmės vyriausybės slouksniuose nepritariama. „New York Times“ kalba apie „tam tikrą palengvėjimą“ ir sieja su tuo užsienio reikalų ministerijos nuomone, kad „galėję būti ir blogiau“.

BUDAPEŠTAS. Sąjūginėms kariuomenės pajėgoms išlaisvinus Besarabiją, Vengrijos vyriausybė pradėjo pasitarimus su Rumunijos vyriausybe dėl Besarabijos magjary gražinimo į tėviškę Vengriją. Pasitarimai buvo sėkmingai baigti. Pirmasis transportas penktadienį atvyko į Vengriją per Kosnos pasienio stotį.

Maskva dideliame pavojuje

Iš sovietų sostinės išgabenti ir Lenino palaikai

STOCKHOLMAS. Sovietų užsienio reikalų komisaras Molotovas ir aukščiausiosios Sovietų Sąjungos Tarybos pirmininkas Kalininas, kaip Londono laikraštis „Daily Express“ praneša, lėktuvu išskrido iš Maskvos.

NEW YORKAS. Vienoje iš Londono paduodamoje žinioje „News Chronicle“ rašo, kad Maskva jau nesanti civilinė sostinė. Maskva yra paversta tvirtove.

BERNAS. Kaip Exchange Telegraph iš Londono praneša, britų ambasadorius Maskvoje vyks į naują sovietų vyriausybės būstinę, kuri greičiausiai, bus Kuibiševė (Samaroje). Kiti valdymo centrai įkurdinami Kazanėje ir Sverdlovske.

MADRIDAS. „ABC“ Londono

korespondentas praneša, jog jau galutinai pasitvirtino, kad visas diplomatinis korpusas, išskyrus kai kuriuos Stalino draugus, yra persikėlus į Kazanę. Taip pat ir didelė dalis sovietų valdininkų išvyko iš Maskvos ir drauge gabenasi Lenino palaikus. Kaip „Daily Telegraph“ praneša, palaikų perkėlimas buvęs atliktas „didelėje paslaptėje“, siekiant išvengti panikos.

AMSTERDAMAS. Anglų radijo komentatorius Cyrillus Lakinis šiandien pareiškė, kad britų ir Jungtinių Valstybių misija drauge su kitų svetimų valstybių at-

stovais išvyko iš Maskvos. Toliau jis pažymėjo, jog tie du faktai rodo, kad, pirmiausiai, Maskva esanti dideliame pavojuje, ir, antra, kad Maskva ginsis. Vakaru demokratijos ir toliau siųs medžiagas bolševikams, kad šiuo būdu būtų pralietas dar daugiau kraujo. Ryšium su Japonijos kabineto pasikeitimu Lakinis pažymėjo, kad Japonija priartėjusi prie karo. Anglijoje laukiama, kad Jungtinėse Valstybėse greitai įvyks reakcija. Taip pat ir Australijoje bei Naujojoje Zelandijoje esama „didelio susirūpinimo“ dėl Japonijos kabineto pasikeitimo.

Japonijos laivynas pasirengęs viskam

TOKIO. Laivyno ministeris admiralas Širada trumpoje kalboje per radiją į tautą pareiškė, kad japonų laivynas yra pasiruošęs ne tikai sutvarkyti Kinijos konfliktą, bet ir pasitikti kiekvieną padėtis pasikeitimą, prieš kurį Japonija pasijustų atsidūrusi.

TOKIO. Vyriausiosios karo tarybos narys generolas Arakis laikraštėje „Mjako“, tarp kitko, pareiškė, kad japonų tauta esanti pasiruošusi „krauju ginti tai, ką Japonija įsigijo. O tada, kad ir kas ateityje įvyktų, galima bus pasiekti lengvu ir natūraliu tautinių problemų išsprendimu. Kas daugiausia reikalinga, tai supratimas, kad japonų tauta išlaikytų savo išdidumą ir budrumą“.

TOKIO. Domet pranešimu, pirmasis eilinis naujojo Tojo kabineto posėdis įvyks spalio 22 d., nepaisant Konoės susirgimo, dėl kurio teks atidėti formalų ministerio

pirmininko pareigų perdavimą Toju.

NEW YORKAS. Baisus sprogimas, jaučiamas 20 kilometrų aplink, įvyko viename magnez jaus fabrike San Joséje (Kalifornijoje). Tas fabrikas buvo atidarytas tik prieš du mėnesius. Į jį buvo inves-

tuota 10 milijonų dolerių. Fabriko vadovybė praneša, kad esama daugybės sužeistų, ir užsakė tam tikrą skaičių sanitarinių automobilių. Prieš pradėdam darbą fabrike, sudėgė trys fabriko darbininkai, kai pačios užsidėgė magnezijaus dul-

Amerikos laivynas Ramiajame vandenyne esąs paruoštas

VASINGTONAS. Kelioms valandoms praėjus po to, kai buvo paskelbtas karo laivyno ministerijos pranešimas, jog „kai kurie“ Jungtinių Valstybių laivai Tolimųjų Rytų vandenyse yra gavę įsakymą vykti į drauginguosius uostus, buvo paskelbtas oficialus pareiškimas, jog Amerikos oro ir jūrų laivyno bazis Ramiajame vandenyne statyba smarkiai žengia pirmyn. Tarp Honolulu ir Yokohamos esantieji jū-

rų ir oro laivyno atramos punktai yra jau užbaigti ir pradėta statyti nauji įrenginiai. Taip pat yra beveik užbaigti atramos punktai Alfasoje, Sitkoje, Kodiake ir Dutchhabure. Associated Press mano, kad karo laivyno ministerija, šiuo pranešimu, greičiausiai, norinti duoti suprasti, kad Jungtinių Valstybių laivynas Ramiajame vandenyne esąs jau paruoštas.

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. X. 18. Spalio 17 d. stiprūs vokiečių kariuomenės pajėgų junginiai nepaprastai sėkmingai puolė sovietus visose Rytų fronto dalyse. Juodosios jūros pakraščiu srityse smūgingieji kovos lėktuvai puolė sovietų artilerijos ir lauko pozicijas ir išvedė iš rikiuotės kelias baterijas. Lauko pozicijoms buvo padaryta didelių nuostolių. Charkovo srityje buvo puolami sovietų kariuomenės daliniai telkiniai, sovietų užfrontės transporto voros, geležinkelių linijos ir tie keliai, kuriais sovietai traukiasi atgal. Tame viename fronto ruože smūgingieji kovos lėktuvai sunaikino devynis traukinius, jų tarpe vieną municijų traukinį, šešis garvežius, daugiau kaip 100 autovežimiu, tris sunkvežimius su vienu stebėjimo balonu. Kitame tos pačios srities fronto ruože buvo smarkiai apgadinta 20 traukinių, septyni garvežiai, keturi šarvuotieji ir daugiau kaip 200 autovežimiu. Viduriniame kovos ruože kovos ir smūgingieji kovos lėktuvai labai smarkiai puolė bolševikų pozicijas, kariuomenės dalinius ir transporto voras Maskvos srityje. Be didelių nuostolių kariais, sovietai turėjo ir didelių nuostolių įvairia karo medžiaga. Pavyzdžiui, buvo sunaikintos aštuonios geležinkelio stotys, du traukiniai ir keturi garvežiai, ir, smarkiai apgadinant, buvo padaryti nenaudojamais 26 sovietų traukiniai. Puolant geležinkelių stotis bei geležinkelių įrengimus, sudėgė dar ir didelis skaičius stovėjusių transporto vagonų. Taip pat sėkmingai vokiečių lėktuvai puolė jiems nustatytus taktinius sausumos kariuomenės kovose. Bombomis ir lėktuvų ginklais buvo sunaikinti septyni bunkeriai, 21 šarvuotieji ir daugiau kaip 150 sovietų autovežimiu. Gerai pataikius, užsidegė ir vienas municijos sandėlis. Šiaurinėje kovos srityje karinės oro pajėgos sėkmingai puolė Leningrade apsuptus sovietų junginius. I rytus nuo srities, esančios tarp Ilmeno ir Ladocos ežerų, sovietų pajėgos buvo ištrauktos iš karo veiksmus. Daug kartų ten buvo pataikyta į lauko pozicijas, baterijas, geležinkelių linijas ir stovinčius vagonus cisternas.

BERLIN. X. 19. DNB žinomis, vėdiname fronto bare Kalinino srityje sėkmingai buvo atmuštas stiprus bolševikų priešpuolis ir priešui padaryti sunkūs kruvinai nuostoliai. Buvo sunaikinta 18 sovietų šarvuotųjų ir numušti 3 bolševikų lėktuvai.

BERLIN. X. 19. Iš karinių sluoksnių pranešama, kad spalio 17 d. Rytų fronto šiauriniame

Amerika pradeda milžinišką ginklavimosi programą

Pusė Jungtinių Valstybių darbininkų kals ginklus

NEW YORKAS. Jungtinių Valstybių spauda skelbia naują „Office of Production Management“ ginklavimosi programą, pagal kurią dabartinė ginklų gamyba turinti būti padvigubinta. Uždaviniu atlikti planu numatoma apie 100 milijardų dolerių. Beveik pusė amerikiečių darbininkų turi būti panaudota ginklų gamybai. Visos įmonės, dirbančios ne gynybos reikalams, turinčios būti sulikviduotos. Visą ga-

myba civilių reikalams turi būti laikoma ko žemiausioje lygyje, ypač gaminiai, kuriems naudojamas aliuminijus, varis t. t. Toliau numatoma „kontrolė suvartojimui, pardavimui ir net sandėliuose esančioms reikmenų atsargoms“. Visos mašinos ir įrankiai turi būti įtraukti į „gynybą“. Programa pagrįdžiama būtinumu per dvejus ar trejus metus išlyginti tą pranašumą, kurį Vokietija turi ginklų gamybos

ATSTOVŲ RŪMAI PAKĖITĖ NEUTRALUMO ĮSTATYMĄ

VAŠINGTONAS. Jungtinių Valstybių atstovų rūmai penktadienį 259 balsais prieš 138 priėmė įstatymo pasiūlymą neutralumo įstatymui pakeisti ta prasme, kad prekybos laivai galės būti apginkluoti. Dabar projektas pateikiamas senatui.

Naujoji Japonijos vyriausybė Amerikoje kelia susirūpinimą

NEW YORKAS. New-Yorko laikraščiai didelėmis antraštelėmis paduoda žinią apie tai, kad naujasis Japonijos ministrų kabinetas sudaryti yra pavesta generolui Tojo. Nors komentaru šiai žinia ir nededama, vis dėlto šiomis antraštelėmis pasireiškia tas susirūpinimas, kuriuo Jungtinių Valstybių visuomenė seka plėtotę Japonijoje. Laikraščiai savo antraštelėmis spėja, kad ateityje, greičiausiai, Japonijos politika kontruoos Japonijos kariuomenė ir karo laivynas. Jungtinėse Valstybėse jaučiamoji baimė Tolumų Rytų vandenį. Apie atbalsį vartinama to fakto, kad Jungtinių Valstybių laivai Ramiajame vandenyne gavo įsakymą plaukti į Honolulu, jei tik jie yra kelyje į Tolumų Rytų vandenį. Apie atbalsį Australijoje New Yorke kol kas turima vienas radijo pranešimas, kuriame sakoma: „Priešingai Vakarų demokratijoms, mes nebūsime smūgio užklupti“. Australija, Malaja valstybės, Olandų Indija ir Vladivostokas, visi yra pasiruošę sudaryti vieningą frontą ir yra gerai apsiginklavę ginklais, lėktuvais ir municija.“ Spaudos konferencijoje prezidentas Rooseveltas buvo

užklaustas apie padėtį Tolumuosiuose Rytuose. Ir atstovų rūmuose, nors ir trumpai, buvo paliestas Tolumų Rytų klausimas. Demokratai atstovas Faddis reikalavo, kad

vyriausybė praneštų Japonijai, jog kiekvieno Japonijoje žygio į Šiaurę ar Pietus atveju Jungtinių Valstybių laivynas sunaikinsias Japonijos laivyną.

Senate reikalauja atšaukti visą neutralumo įstatymą

VAŠINGTONAS. Senatorius demokratas Glassas spaudos atstovams pareiškė, jog jis senate reikalauja, kad būtų atšauktas visas neutralumo įstatymas. Jungtinės Valstybės turėtų vesti jūrų ir oro karą su Hitleriu. Galimas dalykas, Vokietija esą galima bombarduoti iš oro, pasiremiant Jungtinių Valstybių bazėmis Islandijoje. Senatorius demokratas Wheel-

eris ryšium su tuo pareiškė, jog jis tikisi, kad senate toks pasiūlymas būtų išskeltas. Tuo būdu klausimas, ar Jungtinės Valstybės norinčios taikos ar karo, būtų išskeltas į viešumą, kuriai jis priklauso. Roosevelto aplinkiniai, tikriausiai, nori karo, tačiau, vis dėlto, jie neturi drąsos Jungtinių Valstybių tautai tokį reikalavimą išskelti.

Kritiškiausioji sovietų fazė Anglų nuomonė apie Rytų frontą

ZENEVA. Londono trečiadienio spauda savo apžvalgose dėl padėties Sovietų Sąjungoje vieningai sakė, kad Rytų fronto bėra krizė ne tik Maskvos, bet ir Rytų fronto pietinės dalies atžvilgiu. Vokiečių smelkimas pirmyn įvyksta daug platesniu pagrindu, negu iki šiol. Karinis „Times“ korespondentas yra nuomonės, kad dabar sovietams tenka pergyventi kritiškiausioji fazė. Milžiniškoji vokiečių ofensyva visu smarkumu einanti pirmyn. Tačiau, vokiečiai nerekalingi visų jų turimų rezervų, kad praveiktų kovai, tuo tarpu kai sovietų armijos yra jau gausios tokių sunkių smūgių, nuo kurių jos negreit galės pasitaisyti. Šiomis aplinkybėmis vokiečių prasiūžimus, turint galvoje jo po-

būdį, gali įvykti kiekvienu momentu ir jis būtų dar sėkmingesnis. Jei vokiečių žengimas pirmyn nesulipnės, tai sovietų sugniužimas yra jau arti. Nėra galimybes apskaičiuoti tuos nuostolius, kurių turi Maskvos gynėjai. Ofensyva į Maskvą tikriausiai sovietams kainavo gerą jų puikiausių rezervų dalį. Nepaisant smarkiųjų mūsų viduriniame fronto ruože, vokiečiai ir Pietuose nuolat stumiasi pirmyn. Sovietų Sąjungos pavojai Pietuose yra dar didesni, nes čia ne tik tiesioginiai grėšiami sovietų pramonei ir degamųjų medžiagų atsargoms, bet ir susisiekimo keliams, kuriais gali būti vežamos karinės būtyrų ir Jungtinių Valstybių medžiagos, siunčiamos per Iraną ir Kaukazą.

Šigenori Togo

naujasis Japonijos užs. reik. ministeris

TOKIO. Naujasis užsienio reikalų ministeris Šigenori Togo, kaip Domei praneša, yra labai gabus žmogus deryboms vesti ir diplomatas, kurio patyrimas daug prisidėjo prie 1938 m. gruodžio mėnesį pasirašytosios Japonijai palankios Žvejybos sutarties su Sovietų Sąjunga sudarymo. Togo ėjo diplomatinės pareigas Maskvoje, Berlyne, Vašingtone ir Kinijoje. Jis gimė 1882 m. ir savo diplomatinę karjerą pradėjo 1912 m. Iki 1913 m. jis dirbo Hankave ir Mugdene, iki 1916 m. — Sveicarijoje, 1918 m. buvo paskirtas antruoju pasiuntinybės sekretoriumi, 1919 m. tarnavo Vokietijoje ir 1920 m. buvo paskirtas antruoju ambasados sekretoriumi. Grįžęs į Japoniją, jis nuo 1921 m. iki 1923 m. vadovavo užsienio reikalų ministerijos pirmajam Europos Amerikos skyriui, 1925 m. — Berlyno ambasados patarėju, ir 1933 m. — Europos Amerikos skyriaus viršininku, 1934 m. jis vadovavo Europos Azijos skyriui. Ambasadoriumi jis buvo paskirtas 1934 m. kai jam buvo patikėtas Berlyno postas. Po to nuo 1930 m. spalio mėnesio iki 1940 m. rugsėjo mėnesio jis buvo ambasadoriumi Maskvoje.

TOKIO. X. 18. Naujasis laivyno ministeris admiralas Simada yra 58 metų amžiaus. Prieš paskiriant jį Jokosukos jūros stoties viršininku rugsėjo 11 d., jis nuo 1941 m. gegužės mėnesio buvo japonų karo laivyno Kinijos vandenys vyriausiuoju vadu.

TOKIO. Jauniausias naujojo kabineto narys prekybos ministeris Sin-suke Kišis yra 45 metų amžiaus. Vadovaujama darba jis pradėjo 1936 m. kaip prekybos ministerijos direktorius Mandžūko vyriausybėje. Vėliau jis buvo paskirtas tos pačios ministerijos viceministeriu. Nuo 1939 m. spalio mėnesio iki 1940 m. gruodžio mėnesio Kišis ėjo prekybos viceministerio pareigas.

DIDELIS GAISRAS GIBRALTARE

ROMA. Stefano agentūra praneša iš Tanžero, jog ten gautomis iš Gibraltaro žiniomis, penktadienį rytą gaisras sunaikino didelį karinį aerodromą. Tą pačią dieną prieš piet įvyko smarkus sprogiamas viename prekiniam laive, į kurį Gibraltaro tvirtovės vandenyse buvo kraunamos prekės. Yra kelios žmonių aukos.

BUKAREŠTAS. Kaip rumunų spauda praneša, žinoma anksčiau Rumunijoje gyvenusių žydų komunistę Anna Pauker Stalinas paskyrė generolu ir jai pavedė užfrontėje vadovauti moterų teroristų batalijonui. Tą komunistę po Besarabijos užleidimo paleido iš kalėjimo ir ji buvo iškeista į vieną vadovaujantį rumuną iš Besarabijos.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

44

Dabar kelios kulkos patekusių į mūsų autobusą istrižai pro stogą ir autobuso šoną kiaurai išlindo. Vienos bombos skeveldros mūsų autobuso vieną šoną ir stogą truputį apdraskė. Mūs nė vieno nepažeidė. Užpakalyje mūs važiuosiu raudonarmiečių keletą užmušė ir sužeidė. Labai gaila, kad bombos krito kairėj mūsų kelio pusėj, bet ne dešinėj, kur gulėjo mūsų enkavedistai.

Į Vilnių įvažiavę pamatėm vieną bombų sugriautą namą prie Neries tilto, ties Sv. Ropolo bažnyčia, ir vieną didžiulį namą, kuris stovėjo mums važiuojant dešinėj pusėj tuojau už tilto. Vilniuje mūs įvežė siaura gatvėle į NKVD namo kiemą. Čia iš autobuso neišleidžiami sėdėjome apie pusę valandos laiko. Aiškiai matėme, kad NKVD name eina didžiausias subruzdimas ir jis visu smarkumu yra evakuojamas.

Iš NKVD kiemo išvažiuome, galima sakyti, apie tryliką valandą ir važiuome per geležinkelį plentū Molodečno kryptimi. Ties Smurgainiais mus vėl apšaudė praskrisdami vokiečių lėktuvai. Čia pulkininkas G., pasinaudodamas proga, lipant enkavedistams iš grabės atgal į

autobusą, pradėjo prašyti artimiausio enkavedisto, kad leistų bent poniai išlipti iš autobuso paprasčiausiu savo reikalu. Tada, pasitarę tarp savęs enkavedistai, leido visiems mums apsireikalauti išlipant iš autobuso po tris žmones čia pat į grabę. Prie kiekvieno išlipusio stovėjo šautuvą atkišęs vienas enkavedistas. Ne tiek buvo mums svarbu savo reikalai, kiek buvo nepaprastai malonu patampyti kojas ir visą laiką už nugaros laikyti rankas, kurios taip nutirpo, net gelti buvo pradėjusios. Grįžtant poniai P. ir autobusą, jau buvo mūsų taip susitvarkyta, akimis susikalbėta, kad ji galėtų sėdėnėje atsistėti, kitas jos vietoj atsėdė.

Smurgainiuose ir Molodečnoj taip pat buvo matyt bombardavimo žymių ir žydai skubiai kraustėsi iš tų miestelių bolševikų kariniais sunkvežimiais vežami.

Saulei nusileidus, apie penkiasdešimt kilometrų prieš Minską, sugedo mūsų autobuso motoras. Pradžioje enkavedistai nenorėjo tikėti šoferio žodžiams, kad jis toliau važiuoti nebėgali, bet šoferis sugebėjo įrodyti jiems, jog ne tik motoras, bet ir stabdžiai visiškai nebesuvaldomi. Tada enkavedistai iškraustė mus iš autobuso, o šoferiui įsakė, susitaisius mašiną, atvažiuoti į Minsko geležinkelio stotį.

Pro mus norėjo pravažiuoti vienas bolševikų sunkvežimis, kuriame sėdėjo, matyti iš jų uniformų, aukšti bolševikų viršininkai — generolai, pulkininkai ir kitokių laipsnių komandirai. Enkavedistai tuojau sulaukė sunkvežimį. Vienas eilinis enkavedistas, išsitraukęs revolverį, įsakė tiems komandirams išlipti iš mašinos. Generolas aiškinosi dar prieš tą enkave-

distą, jog jam labai skubiai reikia patekti į armijos štabą, bet enkavedistas, atstotęs jam revolverį, sušuko:

— Molčat!

Generolas tuojau nutilo ir visi jie klusniai išlipo iš automobilio. Mes baisiai nustebome, matydami, kokią nepaprastą galią turi enkavedistai. Prieš paprastą eilinį enkavedistą dreba ir Sovietų generolai.

Daugiau pusės mūsų keleivių susodino į tą sunkvežimį, tarp kurių įvarė ir poniai P. Naudodamasis persėdimu proga, kada pasijutom šiek tiek laisvesni, norėjau išsiūlyti poniai P. paimti mano palatą, nes atviru sunkvežimiu važiuojant vakare jau buvo gan vėsu, bet ji atsakė paimti, nuvažiuo, vargšė, vienmarškinė.

Mus likusius susodino į kitą aklai geležimis apkaustytą specialę kaliniams vežioti mašiną, kuri iki to laiko atsargoj priešaky mūs tuščia važiuo. Toje mašinoje galėjo važiuoti keturi, daugiausia — šeši žmonės. Mūsų gi į ją sukimšo dvylika žmonių. Joje važiuo pulk. G., pulk. Š-kas, prof. K., kapit., J., Petras K., aš ir kiti. Mes čia visaip susiraitėme, vienas kitam ant kelių sėdėdami, nes stovėti irgi negalima, lubos neleido. Pradžioje mes čia, nors ir labai susispaudė, bet laisviau pasijutom, galėdami kalbėtis tarp savęs ir rankų nelaukyti užpakalyje, nes enkavedistai automobilio gale už geležinių durelių sėdėjo. Bet gal po kokių 15 minučių laiko, neduok Dieve, kas su mumis pasidarė — visi pradėjom šaukti ne savu balsu:

— Jėzus Marija! Gelbėkit, mirštamie! .. Oro, oro! .. Susimylėkite ... Oro ...

(B. d.)

